XTEC

XARXA TELEMÀTICA EDUCATIVA DE CATALUNYA

BASES DE DADES DOCUMENTALS

BASE DE DADES DOCUMENTALS

Guia dels seveis d'accés a la XTEC

Abril de 1991

Josep Garcia Alcocer

Pere Pérez

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Programa d'Informàtica Educativa

Índex

1. Introducció	5
1.1 Concepte de base documental	5
1.2 Tipus de bases de dades	7
1.3 Serveis de bases de dades del PIE	8
2 Modalitat Videotex	11
2. 1 Connexió i desconnexió	11
2. 2 La sessió de treball	12
2. 3 Recerca	14
2. 4 Visualització de documents	22
2. 5 Consulta del lèxic	22
2. 6 Captura de la sessió	24
2. 7 Exemple	24
3 Modalitat Dúplex	34
3. 1 Connexió i desconnexió	34
3. 2 Desconnexió	36
3. 3 Captura de la sessió	37
3. 4 Informació sobre el sistema	41
3. 5 Informació sobre les bases	41
3. 6 Aspectes formals	42
3. 7 Recerca	43
3. 8 Visualització	45
3. 9 Ajuts a la recerca	47
4 Annexos: Descripció de les bases	60
4. 1 Base de recursos educatius: SINERA	60
4. 2 Base d'història i cultura catalanes: 1000 ANYS	67
4. 3 Base d'activitats de llengua anglesa: ANGLÈS	74

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Concepte de base documental

Les bases de dades documentals són eines específiques per al tractament d'informació textual que s'empren amb avantatge en els casos en què l'objectiu és la localització d'informació mitjançant paraules i expressions del llenguatge natural.

Les bases documentals acostumen a tenir camps amb tres tipus d'informacions:

* Aquells que descriuen físicament el document (en el cas d'un llibre serien: autor, títol, editorial, data, nombre de pàgines, preu, etc.).

* Els que identifiquen els temes, subtemes i, en general, el contingut del document (per exemple: descriptors temàtics, descriptors d'audiència, descriptors cronològics...). Aquests camps admeten tanta informació com calgui per donar idea dels diferents conceptes relacionats amb el contingut, tant en forma de paraules com en forma d'expressions compostes de diferents paraules.

* Camps de text lliure sense cap limitació (per exempleresums, explicacions, etc.)

El programa documental elabora l'índex de termes i expressions, de manera que qualsevol paraula

-o conjunt de paraules compreses entre uns determinats signes (per exemple ; o /)- dels camps indexats pot ser objecte de recerca i classificació.

D'aquesta manera la riquesa conceptual de qualsevol document pot quedar perfectament recollida i es pot retrobar l'enregistrament en funció de qualsevol d'aquests elements de contingut.

La creació d'aquest lèxic es realitza gràcies a l'activitat intel.lectual d'assignar, el més exactament i completament possible, descriptors i paraules clau que identifiquin el contingut (o altres informacions tipificables, com ara funcions gramaticals, estils artístics, etc.) i també gràcies a l'activitat mecànica que ordena i relaciona aquests termes amb el document en què apareixen.

Aquesta assignació de termes significatius es pot fer de forma lliure o controlada seguint unes llistes d'autoritat o thesaurus. L'existència de thesaurus dóna univocitat i consistència terminològica a la informació de la base de dades, tant en la fase de generació d'enregistraments com en la de consulta i recerca d'informació. Els thesaurus permeten resoldre un dels problemes principals de tota recerca: quines paraules o termes usar que formin part dels enregistraments, fet que supera els dubtes sobre sinonímia, flexions gramaticals, grau de generalització dels termes, etc. A més, el thesaurus pot ajudar a recuperar enregistraments on apareguin termes amb alguna relació amb l'indicat per l'usuari en l'operació de recerca.

Les bases de dades documentals tenen, per tant, nombroses aplicacions tant en les diferents àrees curriculars com en la gestió de documents i de recursos bibliogràfics.

A més a més, possibiliten una interessant modalitat de treball pedagògic en la mesura que la recerca de documents és una activitat complexa que implica una actitud d'aprenentatge molt activa (elaborar hipòtesis i contrastar-les) i que posa en joc tècniques de treball intel.lectual importants, donat que requereix la comprensió lectora, la contextualització dels coneixements, la selecció de descriptors i la utilització dels vocabularis apropiats.

1.2 Tipus de bases de dades

Les bases documentals poden ser, bàsicament, de dos tipus:

* Bases referencials on l'enregistrament dóna notícia d'un document extern a la base de dades: la base SINERA és una base d'aquest tipus on es recullen referències de recursos educatius i remet a qui consulta a una editorial, biblioteca, etc., on trobarà el document pròpiament dit.

* Bases factuals (textuals, numèriques o icòniques) on l'enregistrament recull tot el document i, per tant, és autosuficient pel que fa a la resolució de les necessitats d'informació de la persona que fa la

consulta: la base ANGLÈS és una base d'aquest tipus on cada enregistrament inclou tota la informació necessària per realitzar l'activitat: descripció de la mecànica pràctica, llistes de paraules, esquemes, solucions, etc.

Les bases de dades documentals poden tenir diferents formes de presentació i ús:

* Telemàtica: el PIE ha posat en marxa la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya amb serveis de bases de dades tant en modalitat Videotex com en modalitat Full duplex.

* Local sobre microordinador: fent servir un programa documental com ara Micro-Questel, lliurat pel PIE als centres educatius.

* Local sobre disc òptic (CD-ROM). El PIE està preparant l'edició d'un disc CD-ROM amb tot el conjunt de materials generats, incloent-hi tota la informació de les bases de dades documentals disponibles en consulta telemàtica.

1.3 Serveis de bases de dades del PIE

Les bases documentals del PIE per consulta telemàtica estan suportades per un ordinador Bull DPS8 (8 Mbytes memòria) amb àmplies disponibilitats d'emmagatzemament en disc (4.4

Gbytes) on resideixen els fitxers magnètics dels enregistraments de les bases de dades.

L'ordinador DPS8 realitza la gestió de la informació mitjançant el software documental MISTRAL i l'accés a distància es fa mitjançant telecomunicacions.

En aquest moment existeixen les següents:

* **SINERA** (**S**istema d'**I**nformació **E**ducativa i **R**ecursos per a l'**A**prenentatge) conté informació original i referencial sobre tota mena de recursos i materials per a l'educació i l'ensenyament.
* **1000ANYS** conté informació sobre la història i la cultura catalana. Va ser creada de forma col.lectiva pels grups d'alumnes participants en el "Joc del Mil.lenari" que es va realitzar durant el curs 1989-1990.
* **ANGLÈS** conté, en llengua anglesa, tot un seguit de propostes d'activitats i exercicis per a l'ensenyament de la llengua anglesa.
* **FORMACIÓ** conté totes les activitats de formació coordinades des de la sotsdirecció de Formació Permanent del Professorat. El contingut d'aquesta base es renova anualment i permet realitzar consultes d'activitats per la seva localització, la seva temàtica i el nivell educatiu al qual van dirigides.

L'accés a aquestes bases es pot fer en dues modalitats tècniques que tenen per a l'usuari dos tipus de presentació molt diferents:

La interfície VIDEOTEX pretén facilitar la consulta documentalals usuaris no especialitzats. La comunicació amb la base es realitza en pantalles de 40 columnes i de forma assistida per menús. Aquesta modalitat pot ser útil en una primera fase d'aproximació i familiarització amb la base documental.

La interfície Dúplex, és més eficient per a usuaris especialitzats, donada l'alta velocitat de transmissió de la informació i les grans possibilitats de recerca que ofereix el llenguatge d'interrogació del gestor documental MISTRAL.

Dins la interfície dúplex, existeixen dues modalitats de treball: El treball a través del programa ATENA (descrit en un manual alternatiu) es fa amb un alt grau de facilitat i potència, utilitzant menús i finestres. És la més recomanable per obtenir resultats amples, als que es vol tenir accés com a fitxers de treball. Existeix també una modalitat Dúplex més directa, que implica la conexió utilitzant un programa estàndar de comunicacions. Aquesta modalitat, que és descrita en la segona part d'aquest manual, utilitza el llenguatge d'interrogació del gestor documental MISTRAL.

El seu ús implica el coneixement de la sintaxi i el funcionament d'aquest llenguatge d'interrogació de MISTRAL, per la qual cosa pot ser útil la informació recollida en aquesta guia, així com el Manual d'Usuari del gestor documental MISTRAL (també editat pel PIE).

2 MODALITAT VIDEOTEX

2. 1 CONNEXIÓ I DESCONNEXIÓ

Per realitzar la connexió en modalitat VIDEOTEX a les bases de dades documentals del PIE cal activar el software OLIMP i elegir qualsevol de les dues opcions **VIDEOTEX** del menú principal:

ACCEDIR AL SERVEI VIDEOTEX XTEC (IBERTEX)

ACCEDIR AL SERVEI VIDEOTEX XTEC (XARXA COMMUTADA)

Una vegada realitzada la trucada telefònica, i establerta la connexió, s'accedeix a la pantalla de presentació amb el menú general dels serveis VIDEOTEX, en aquest cal escollir l'opció **BASES DE DADES**.

Després d'uns segons, en els quals es realitza la connexió amb el software de bases de dades documentals MISTRAL (indicat per una pantalla de presentació), sense prémer cap tecla, apareix la pantalla següent per tal de triar la base documental que interessa consultar:

```
                BASES
                 DE
                DADES
  ----------------------------------------
        Podeu consultar:
                          1. SINERA
                          2. 1000ANYS
                          3. ANGLÈS
                          4. FORMACIÓ

        Premeu la vostra opció:

   F4-GUI:ajuda  F6-SUM:sortir de Mistral
```

Després d'escollir una d'aquestes opcions surt la pantalla següent i ja es pot començar a treballar amb la base elegida:

```
BASE ...
_______________________________data:29/03/91

       Recerca d'un terme
       etapa de recerca  1
       terme : _
       aparicions :

F4-GUI:ajuda        F6-SUM:sortir de Mistral
```

Per desconnectar l'aplicació sense sortir del servei VIDEOTEX cal prémer la tecla de funció F6 (o **/6#**, en el cas que el software utilitzat no tingui programades les tecles de funció i es treballi en Ibertex), amb la qual cosa es torna al menú principal d'aquest servei. Si es vol plegar i interrompre la comunicació telefònica cal activar el menú general del programa de comunicacions que s'estigui utilitzant i triar l'opció **Penjar** (en el cas del software KORTEX es fa prement la tecla de funció F10).

2. 2 LA SESSIÓ DE TREBALL

El sistema de treball consisteix a efectuar successives recerques de termes i, després, a combinar els resultats obtinguts mitjançant

operacions lògiques, fent servir les opcions de **Modificació** fins a seleccionar un nombre reduït de documents els quals es poden **visualitzar** amb l'opció corresponent. En cas necessari es pot consultar el lèxic, fet que donarà una llista dels descriptors a partir dels quals s'ha indexat els documents.

Les principals opcions són:

- recerca
- visualització de documents
- consulta del lèxic

Les opcions disponibles en cada moment del procés es mostren a la part inferior de la pantalla i se seleccionen mitjançant les tecles de funció: F1 a F6; o bé, amb una lletra seguida de ↵.

Aquestes opcions disponibles són les següents:

/1#		F1	—> Pàgina següent
/2#		F2	—> Pàgina anterior
/3#		F3	—> Nou terme
/4#		F4	—> Ajuda
/5#		F5	—> Nova recerca
/6#		F6	—> Sortir (acabar el treball amb SINERA)
	M		—> Modificar recerca
	L		—> Consulta del lèxic
	T		—> Visualització de títols

La primera columna indica la combinació de tecles necessària per a cada acció si es treballa en Ibertex amb un software en el qual no estan programades les tecles de funció.

En la part que segueix només es farà referència a la forma de tecles de funció i, per tant, cal recordar que en els casos en què aquestes no siguin actives s'ha de fer servir la combinació de tecles indicada: el número de la funció precedida de barra (/) i seguida del sostingut (#). Per a més informació sobre aquest particular vegeu l'apartat "Ús de les tecles de funció" de la "Guia del Servei Videotex de la XTEC".

Tot seguit es descriu cada opció amb més detall.

2. 3 RECERCA

La recerca és el conjunt de passos que cal fer per tal d'obtenir la informació continguda a la base que satisfà els criteris de selecció de l'usuari.

S'organitza en etapes que vénen numerades seqüencialment. Cada recerca que obté resultats selecciona un conjunt de documents, que es pot utilitzar en recerques posteriors mitjançant el seu número d'etapa (vegeu l'opció Modificar).

Els exemples recollits en aquesta documentació pertanyen a recerques de la base documental SINERA de recursos educatius.

2. 3. 2 NOU TERME

S'hi accedeix mitjançant la tecla F3 quan s'inicia una nova recerca (amb F5) i també de forma implícita en el moment de la connexió.

L'acció principal permet introduir els termes (descriptors) per tal de seleccionar els documents en què apareixen.

Aquesta operació efectua una recerca sobre el lèxic i indica el número de documents que contenen el terme entrat.

```
BASE SINERA
                                      data:29/03/91
___________________________________________________
          Recerca d'un terme

          etapa de recerca  1

          terme : Història

          aparicions : 406

F3-Rep:nou terme          Trieu opció:
                          M - modificar
F5-Anu:nova recerca       L - lèxic
                          T - títols
F4-GUI:ajuda        F6-SUM:sortir de Mistral
```

Un cop efectuada la recerca, amb un resultat diferent de 0, tindrem les opcions que es mostren a la part inferior de la pantalla anterior.

2. 3. 3 MODIFICACIÓ D'UNA ETAPA DE RECERCA

S'hi accedeix amb M ↵. Permet actuar sobre les etapes anteriors. Visualitza la història (les 15 últimes etapes). Per cada etapa dóna el seu número, el terme o l'expressió entrada i el nombre de documents. Exemple:

1 FÍSICA	184
2 QUÍMICA	94
3 LABORATORI	58
4 MATEMÀTIQUES	116

Per començar, l'usuari ha d'indicar el número de l'etapa que vol treballar. A l'exemple anterior un número entre 1 i 4.

Un cop triada l'etapa que es vol modificar, es presenten les opcions següents:

1. intersecció (I)
2. unió (O)
3. eliminació (XCPT)
4. limitació en un camp
5. truncament (+)

Aquestes modificacions també poden fer-se directament des de l'opció de recerca d'un terme utilitzant la sintaxi pròpia de MISTRAL.

2. 3. 3. 2 INTERSECCIÓ

Efectua la intersecció entre dos conjunts de recerca i troba els documents que contenen simultàniament els dos termes entrats.

El primer d'ells ve donat per l'etapa que estem modificant. El segon l'ha d'entrar l'usuari: pot ser un terme nou, o bé, una referència a una etapa anterior (el seu número d'etapa).

Exemple: modificació de l'etapa 1 realitzant la intersecció amb l'etapa 3. La pantalla quedaria així:

```
BASE SINERA
______________________________data:29/03/91
             Intersecció
       etapa de recerca  5
       primer terme: FÍSICA
       terme a afegir: 3
       expressió cercada:
FÍSICA I LABORATORI
       aparicions:   14
F3-Rep:nou terme          Trieu opció:
                          M - modificar
F5-Anu:nova recerca       L - lèxic
                          T - títols
F4-GUI:ajuda         F6-SUM:sortir de Mistral
```

El resultat proporciona els 14 documents on figuren simultàniament, en qualsevol lloc del document, les paraules "Física" i "Laboratori".

2. 3. 3. 3 UNIÓ

Efectua la unió entre dos conjunts de recerca i troba els documents que contenen algun dels dos termes entrats.

El primer d'ells ve donat per l'etapa que estem modificant. El segon l'entra l'usuari: pot ser un terme nou, o bé, una referència a una etapa anterior (el seu número d'etapa).

Exemple: modificació de l'etapa 1 realitzant la unió amb els documents que inclouen el terme "Laboratori". La pantalla quedaria així:

```
BASE SINERA
___________________________data:29/03/91
                   Unió
           etapa de recerca  6
           primer terme: FÍSICA
           terme a afegir: LABORATORI
           expressió cercada:
      FÍSICA O LABORATORI
           aparicions:  228

F3-Rep:nou terme        Trieu opció:
                        M - modificar
F5-Anu:nova recerca     L - lèxic
                        T - títols
F4-GUI:ajuda        F6-SUM:sortir de Mistral
```

El resultat proporciona els 228 documents on és present, com a mínim, una de les dues paraules indicades, o bé la paraula "Física" o bé "Laboratori".

2. 3. 3. 4 ELIMINACIÓ

Elimina d'un conjunt de documents aquells que contenen un terme donat.

El primer d'ells ve donat per l'etapa que estem modificant. El segon l'ha d'entrar l'usuari, pot ser un terme nou o bé una referència a una etapa anterior (el seu número d'etapa).

Exemple: modificació de l'etapa 1 realitzant l'eliminació de l'etapa 3. La pantalla quedaria així:

```
BASE SINERA
___________________________data:29/03/91

           Eliminació
       etapa de recerca  7
       primer terme: FÍSICA
       terme a afegir: 3
       expressió cercada:
FÍSICA XCPT LABORATORI
       aparicions:   170
F3-Rep:nou terme         Trieu opció:
                         M - modificar
F5-Anu:nova recerca      L - lèxic
                         T - títols
F4-GUI:ajuda       F6-SUM:sortir de Mistral
```

El resultat proporciona els 170 documents on és present la paraula "Física" però no la paraula "Laboratori".

2. 3. 3. 5 LIMITACIÓ A UN CAMP

Consisteix a buscar un terme limitant l'àmbit de recerca en un camp determinat. El terme ve definit per l'etapa que estem modificant. Els resultats no tindran sentit si l'etapa que estem modificant conté referències a números d'etapes anteriors.

Exemple: modificació de l'etapa 1 limitant la recerca al camp TI (Títol). La pantalla quedaria així:

```
BASE SINERA
_____________________________________data:29/03/91
               Limitació
         etapa de recerca  8
         terme: FÍSICA
camps :        CR TI TO AU ED TR DA LL
               NS NI LO RE CA DT DE DN DC ID
limitació al camp : TI`
aparicions:   9

F3-Rep:nou terme            Trieu opció:
                            M - modificar
F5-Anu:nova recerca         L  - lèxic
                            T - títols
F4-GUI:ajuda          F6-SUM:sortir de Mistral
```

El resultat proporciona els 9 on és present la paraula "Física" al camp TI (títol).

2. 3. 3. 6 TRUNCAMENT

Torna a fer la recerca corresponent a l'etapa triada recuperant tots els documents que contenen termes

que comencen pel radical conservat. Els resultats no tindran sentit si l'etapa que estem modificant conté referències a números d'etapes anteriors.

Exemple: modificació de l'etapa 4 conservant el radical MATEMAT. La pantalla quedaria com segueix:

```
BASE SINERA
___________________________________data:29/03/91
               Truncament
         etapa de recerca  9
         primer terme: MATEMÀTIQUES
         nombre caràcters a conservar: 7
         expressió cercada:
MATEMAT+
         aparicions:   121
F3-Rep:nou terme            Trieu opció:
                            M - modificar
F5-Anu:nova recerca         L - lèxic
                            T - títols
F4-GUI:ajuda          F6-SUM:sortir de Mistral
```

El resultat proporciona els 121 documents on és present qualsevol de les paraules que comencen per l'arrel "MATEMAT" (com per exemple: Matemàtiques, Matemàtica, Matematització...).

També podem efectuar aquesta recerca utilitzant directament l'opció **nou terme** i entrant MATEMAT+.

2. 3. 4 NOVA RECERCA

S'hi accedeix amb F5. Permet acabar el procés de recerca actual i començar-ne un de nou, és a dir,

esborra els conjunts de recerca anteriors i es perden totes les recerques fetes.

2. 4 VISUALITZACIÓ DE DOCUMENTS

2. 4. 1 DELS TITOLS

S'hi accedeix amb T ↵ després d'una recerca amb resultats.

Visualitza la llista de títols (els primers caràcters) dels documents trobats. És un pas previ, i necessari, per a la visualització dels continguts dels documents. Si la llista conté més de quinze títols, podem utilitzar les opcions F1 i F2 per passar pàgines.

2. 4. 2 DELS DOCUMENTS SENCERS

Per veure el contingut sencer d'un document hem d'entrar el número amb què hi figura a la llista de títols. Amb les tecles F1 i F2 podem recórrer el document pàgina a pàgina, si és que n'ocupa més d'una.

2. 5 CONSULTA DEL LÈXIC

S'hi accedeix amb L ↵, mostra la llista dels descriptors, al voltant del terme entrat, i indica el nombre de documents que els contenen. Permet saber quins són els termes precisos utilitzables per a la recuperació de documents.

Podem especificar el camp, o bé seleccionar-los tots (escrivint 00). En aquest darrer cas, juntament amb els termes, s'indica el camp d'on provenen.

Amb les tecles F1 i F2 podem avançar i retrocedir pel lèxic.

Exemple: lèxic provinent del camp DT al voltant de MÚSIC

```
BASE SINERA
______________________________data:29/03/91

            Consulta del lèxic
camps: CR TI TO AU ED TR DA LL NS
       NI LO RE CA DT DE DN DC ID
                             00 tots

camp:  DT
terme: MÚSIC
```

MUSCULAR	0
MUSEU	4
MUSEUS	9
MUSEUS CIENTÍFICS	1
MUSEUS DE LA CIÈNCIA I LA TÈCNICA	1
Terme desconegut: MÚSIC	
MÚSICA	44
MÚSICA BARROCA	1
MÚSICA CONTEMPORÀNIA	1
MÚSICA DE BALL	1
MÚSICA INSTRUMENTAL	2
MÚSICA MODERNA	1
MÚSICA POP	1
MÚSICA POPULAR	4
MÚSICA ROCK	5

2. 6 CAPTURA DE LA SESSIÓ

La sessió de treball es pot capturar utilitzant les opcions corresponents del software de comunicacions utilitzat. En general, tots els programes de connexió VIDEOTEX permeten capturar les sessions de treball, tant en format ASCII -l'adient per treballar després amb un tractament de textos- com en format VIDEOTEX.

En el cas del software KORTEX, per activar-lo cal prémer F10 i triar l'opció corresponent segons el format desitjat (ASCII o codis videotex). Al final de l'operació s'ha de tancar el fitxer de captura fent servir l'opció **Fi d'enregistrament**. Cal indicar que la captura videotex es produeix de forma contínua, mentre que en la captura ASCII cal donar l'ordre de captura després de cada nova pantalla.

Per a més informació, consulteu la documentació del programa de comunicacions o bé l'apartat 2.5 "Com enregistrar pantalles en disc" de la GUIA DE L'USUARI DEL SERVEI VIDEOTEX DE LA XTEC.

2. 7 EXEMPLE

A continuació es presenta la reproducció d'un conjunt de pantalles que exemplifiquen un procés de recerca. En aquest cas es tractaria de trobar els documents escrits en idiomes diferents del castellà o català que tractin d'història i de ciència (exceptuant la química).

A) Pantalla inicial de connexió

```
connexió amb Mistral...

BASE SINERA
________________________________data:26/04/91

        ____________________________________
              SERVEI DE CONSULTA DE LA
              BASE DE DADES DOCUMENTAL
              SINERA  PER MITJÀ D'UNA
              PRESENTACIÓ VIDEOTEX
        ____________________________________
```

B) Primera recerca (terme "història")

```
BASE SINERA
________________________________data:26/04/91
              Recerca d'un terme
  etapa de recerca  1
  terme : HISTÒRIA
  aparicions :  406
F3-REP:nou terme           trieu opció :
                           M - modificar
F5-ANU:nova recerca        L - lèxic
                           T - títols
F4-GUI:ajuda       F6-SUM:sortir de Mistral
```

C) A partir d'aquí les operacions es fan com a modificacions a partir de les etapes anteriors ja realitzades i cada vegada s'ha de passar per la

pantalla següent on es mostra el conjunt de recerques anteriors que poden intervenir en les modificacions.

```
BASE SINERA
__________________________________data:26/04/91

1 HISTÒRIA                                  406
2 CIÈNCIA                                   111


F3-REP:nou terme                etapa a
F5-ANU:nova recerca             modificar :  2
F4-GUI:ajuda         F6-SUM:sortir de Mistral
```

D) Truncament del terme "ciència" ja cercat a l'etapa 2

```
BASE SINERA
__________________________________data:26/04/91
            Truncament
       etapa de recerca  3
       primer terme: CIÈNCIA
       nombre caràcters a conservar: 5
       expressió cercada:
CIENC+
       aparicions:  208

F3-REP:nou terme            trieu opció :
                            M - modificar
F5-ANU:nova recerca         L - lèxic
                            T - títols
F4-GUI:ajuda         F6-SUM:sortir de Mistral
```

E) Amb la modificació següent s'exclouen els documents que tracten de química

```
BASE SINERA
_______________________________data:26/04/91
Eliminació
etapa de recerca  4
primer terme: CIENC+
terme a exceptuar: QUÍMICA
expressió cercada:
 CIENC+ XCPT QUÍMICA
aparicions:  193
F3-REP:nou terme          trieu opció :
                          M - modificar
F5-ANU:nova recerca       L - lèxic
                          T - títols
F4-GUI:ajuda       F6-SUM:sortir de Mistral
```

F) Ara es procedeix a seleccionar els documents que tracten d'història i de ciències a excepció de la química

```
BASE SINERA
_______________________________data:26/04/91
             Intersecció
etapa de recerca  5
primer terme: 3 XCPT QUÍMICA
terme a afegir: 1
expressió cercada:
  3 XCPT QUÍMICA I HISTÒRIA
aparicions:   36
F3-REP:nou terme          trieu opció :
                          M - modificar
F5-ANU:nova recerca       L - lèxic
                          T - títols
F4-GUI:ajuda       F6-SUM:sortir de Mistral
```

G) Amb aquesta modificació se seleccionen els documents en llengua castellana, és a dir, on el terme “castellà” figura al camp LL: (Llengua).

```
BASE SINERA
____________________________data:26/04/91
       Limitació
etapa de recerca  7
terme: CASTELLÀ
camps: CR TI TO AU ED TR DA LL
       NS NI LO RE CA DT DE DN DC ID
limitació al camp : LL
aparicions :  588
F3-REP:nou terme        trieu opció :
                        M - modificar
F5-ANU:nova recerca     L - lèxic
                        T - títols
F4-GUI:ajuda       F6-SUM:sortir de Mistral
```

H) Ara se seleccionen els documents escrits en castellà o en català.

```
BASE SINERA
____________________________data:26/04/91
            Unió
etapa de recerca 10
primer terme: 7
terme a afegir: 9
expressió cercada:
 castellà :LL O català :LL
aparicions:    2774
F3-REP:nou terme        trieu opció : T
                        M - modificar
F5-ANU:nova recerca     L - lèxic
                        T - títols
F4-GUI:ajuda       F6-SUM:sortir de Mistral
```

I) Amb aquesta modificació se seleccionen els documents d'història i de ciències, (excepte química) que no són escrits ni en castellà ni en català, objectiu final d'aquesta recerca.

```
BASE SINERA
______________________________data:26/04/91
       Eliminació
etapa de recerca 12
primer terme: 4 I 1
terme a exceptuar: 10
expressió cercada:
  4 I 1 XCPT 7 O 9
aparicions:    6
F3-REP:nou terme        trieu opció : T
                        M - modificar
F5-ANU:nova recerca     L - lèxic
                        T - títols
F4-GUI:ajuda      F6-SUM:sortir de Mistral
```

J) Ara es procedeix a visualitzar els títols d'aquests sis documents.

```
BASE SINERA
______________________________data:26/04/91
       1 LA INVASIÓ DE L'ELECTRÒNICA
       2 ELS PRIMERS INTENTS
       3 CIENTÍFICS CATALANS II
       4 CIENTÍFICS CATALANS
       5 EDUARD FONTSERÍ I RIBA
       6 JAUME ALMERA I COMAS
F1-SEG:pàg. seg.        document/opció:
F2-TOR:pàg. ant.        M - modificar
F3-REP:nou terme        L - lèxic
F5-ANU:nova recerca
F4-GUI:ajuda      F6-SUM:sortir de Mistral
```

K) I a continuació el contingut complet d'un d'ells.

```
BASE SINERA                          document    1
_____________________________________data:26/04/91
RF: APMA2047
CR: vídeo
TI: LA INVASIÓ DE L'ELECTRÒNICA
ED: TV Catalunya; Serveis de Cultura
 Popular
NS:Màquines que calculen [NU:APMA1716]
RE: Les targes perforades: telers,pianoles,
    calculadores. La maquina analítica de
    Babbage. La calculadora electromecànica
    Mark 1. Els circuits electrònics: la
    calculadora ENIAC. Els transistors:
    segona generació d'ordinadors. Els
    circuits integrats: tercera generació
    d'ordinadors. Els elements bàsics d'un
    ordinador: CPU, ROM, RAM.
F1-SEG:pàg. seg.            document/opció:
F2-TOR:pàg. ant.            T - títols
F3-REP:nou terme            M - modificar
F5-ANU:nova recerca         L - lèxic
F4-GUI:ajuda        F6-SUM:sortir de Mistral
       espereu un moment...
```

L) Ara es procedeix a veure el lèxic al voltant del terme "ciència", el qual es presenta en diverses pantalles successives.

```
BASE SINERA
_____________________________data:26/04/91

       Consulta del lèxic
camps: CR TI TO AU ED TR DA LL NS
       NI LO RE CA DT DE DN DC ID

                                   00 tots
    camp : DT
    terme : CIÈNCIA

F3-REP:nou terme
F5-ANU:nova recerca
F4-GUI:ajuda        F6-SUM:sortir de Mistral
```

```
BASE SINERA
_____________________________data:26/04/91
CICLES                                    0
CICLES NATURALS                           1
CICLISME                                  5
CICLISTES                                 0
CICLOTURISME                              1
CIÈNCIA                                  13
CIÈNCIA DELS MATERIALS                    1
CIÈNCIA FICCIÓ                            3
CIÈNCIES                                  4
CIÈNCIES AMBIENTALS                       1
CIÈNCIES BIOLÒGIQUES                      2
CIÈNCIES DE L'ESPAI                       6
CIÈNCIES DE LA INFORMACIÓ                 2
CIÈNCIES DE LA NATURA                     1
F1-SEG:avançar
F2-TOR:retrocedir      trieu opció :
F3-REP:nou terme       M - modificar
F5-ANU:nova recerca
F4-GUI:ajuda        F6-SUM:sortir de Mistral
```

```
BASE SINERA
____________________________data:26/04/91

CIÈNCIES DE LA TERRA                        4
CIÈNCIES DE LA VIDA                         2
CIÈNCIES DEL COMPORTAMENT                   1
CIÈNCIES FÍSIQUES                           4
CIÈNCIES MATEMÀTIQUES                       1
CIÈNCIES MÈDIQUES                           4
CIÈNCIES NATURALS                           7
CIÈNCIES NATURALS-BIOLOGIA-ECOLOGIA         1
CIÈNCIES SOCIALS                           20
CIENTÍFIC                                   0
CIENTÍFICA                                  0
CIENTÍFICS                                  0
CIENTÍFIQUES                                0
CINEMA                                     22
CINEMA MUT                                  4

F1-SEG:avançar
F2-TOR:retrocedir        trieu opció :
F3-REP:nou terme         M - modificar
F5-ANU:nova recerca
F4-GUI:ajuda       F6-SUM:sortir de Mistral
```

M) Per últim, observem el procés complet de recerca que s'ha efectuat, amb la indicació dels documents seleccionats en cada pas.

```
BASE SINERA
                              data:26/04/91
____________________________

 1  HISTÒRIA                          406
 2  CIÈNCIA                           111
 3  CIENC+                            208
 4  3 XCPT QUÍMICA                    193
 5  4 I 1                              36
 6  CASTELLÀ                          595
 7  CASTELLÀ :LL                      588
 8  CATALÀ                           2295
 9  CATALÀ :LL                       2273
10  7 O 9                            2774
11  5 I 10                             30
12  5 XCPT 10                           6

   F3-REP:nou terme          etapa a
   F5-ANU:nova recerca       modificar :
   F4-GUI:ajuda      F6-SUM:sortir de Mistral
```

3 MODALITAT DÚPLEX

3. 1 CONNEXIÓ I DESCONNEXIÓ

La connexió amb les bases de dades documentals del PIE en la modalitat Dúplex, requereix el coneixement per part de l'usuari de la sintaxi de comunicació amb el gestor documental Mistral i es realitza amb les opcions del menú de comunicacions del programa Framework, prèvia càrrega de l'arxiu DPS.TCM.

a) Configurar DPS.TCM

Per tal d'assegurar que les condicions de la trucada telefònica són les adients cal revisar la configuració de l'arxiu DPS.TCM.

En aquest només s'ha de modificar el prefix telefònic per als usuaris de Barcelona, la resta d'usuaris poden prescindir d'aquest apartat de configuració i modificació de DPS.TCM.

* Per tal de configurar l'arxiu DPS.TCM de Framework, cal carregar-lo de la forma habitual i obrir el menú de telecomunicacions (CTRL-U i després T).

En aquest menú cal triar successivament les opcions següents:

* "Preparar sessió".
* "Opcions configuració".
* "Telèfon", prémer ↵ i eliminar el prefix 93 que hi ha davant del número 2683399, validar amb ↵ i la tecla de nivell superior.

* Triar l'opció "Desar configuració" i confirmar-la amb↵.

* Finalment, prémer la tecla ESC si no es vol connectar en aquest moment.

b) Activar DPS.TCM

* Engegar Framework.

* Carregar l'arxiu DPS.TCM situat al mateix directori on es troba el programa Framework.

* Obrir el menú UTIL (CTRL-U) i, dins d'ell, el menú "Telecomunicacions".

* Activar l'opció "Preparar sessió".

* Activar l'opció "Iniciar/Seguir sessió".

* En aquest moment l'ordinador començarà a marcar el número i cal esperar fins que s'estableixi la connexió.

* Una vegada establerta la connexió, el sistema demana que s'entrin l'identificador i la contrasenya (recordar que l'identificador Full duplex no porta el sufix +BÚSTIA)

* A continuació es pot veure en pantalla un missatge que explica com cridar a les diferents bases. Cal teclejar SINE per cridar SINERA, MILA per la base del mil.lenari, JANG per a la de jocs d'anglès i BDFO per a la de formació.

* No cal preocupar-se si en aquests primers passos surten en pantalla alguns sorolls (caràcters indesitjats).

* Finalment, apareix l'oient de Mistral que és "?" i ja es pot començar la recerca.

3. 2 DESCONNEXIÓ

Per tal de sortir del gestor documental Mistral, una vegada finalitzada la consulta, cal seguir el procés següent (es presenten emmarcades les expressions que ha de teclejar l'usuari).

```
?M:FI
Confirmeu la finalització (S/N)?
?S
Voleu conservar la sessió (S/N)?
?N
*BYE
1 TEMPORARY FILES CREATED.
00A      ? N
**cost: $ 7.82 to date: $ 274.44= 4%
**on at 11.992 - off at 12.416 on  12/04/90
$$ 0200 ESTÀS DESCONNECTAT DE L'APLICACIÓ:0000
$*$LOGOUT
$$ 5500 ESTÀS DESCONNECTAT DE LA XARXA DEL PIE
$$ 0900 FI
```

i la tecla INS ens permet confirmar el final de la sessió en activar l'opció "Concluir sesión" al menú de **UTIL/Comunicacions**.

3. 3 CAPTURA DE LA SESSIÓ

Recordeu que estem dins d'una finestra de text Framework, anomenada "COMUNICACIONS" i, per tant, tot el diàleg telemàtic amb la base documental s'incorpora en aquesta finestra sense necessitat de cap acció especial per part de l'usuari.

A més, en tot moment tenim actives les funcions que ens ofereix l'editor de Framework, moviment per la finestra, copiar, esborrar, retallar i enganxar (Majúscula-F7 / Majúscula-F2 / Majúscula F8), etc.

Si aquest diàleg amb la base documental significa un volum d'informació superior a 64 kbytes, Framework avisarà que la finestra no pot contenir més caràcters. En aquest cas cal crear-ne una de nova, donar-li el títol que es desitgi i traslladar tot el contingut de la finestra activa, anomenada "COMUNICACIONS", a la nova, deixant aquella buida, per continuar rebent més informació.

La possibilitat que es descarregui gran quantitat d'informació pot ser prevista abans de començar la sessió, en aquest cas es pot activar l'opció de **Recepció/Captura en Arxiu,** i indicar el nom de l'arxiu de disc on volem desar tota la informació que arribi durant el temps de connexió telefònica.

La recerca es fa seguint les estratègies habituals, algunes de les quals són comentades en un altre

apartat. Val a dir que una vegada es visualitzen uns documents, per exemple en un format de visualització ràpida i curta, si es pren nota dels respectius NU després es pot fer una recerca on se seleccionin només els enregistraments concrets que interessin, un a un, tan sols indicant els respectius NU.

Això pot ser útil quan només ens interessen alguns, no tots, dels enregistraments obtinguts en una recerca. En aquest cas podem buscar la condició de recerca que seleccioni exactament aquells que volem o bé visualitzar-los en un format curt i anotar (és a dir marcar i copiar, ja que hem de recordar que estem a l'editor Framework) els respectius NU.

Aquest procés de selecció fragmentària a partir d'una recerca parcialment satisfactòria es pot repetir diverses vegades. Finalment, es pot reunir tots aquest documents dispersos en una sola etapa de recerca pel seu tractament posterior com una unitat, especialment en una visualització completa que constitueixi pròpiament la descàrrega d'informació.

Per unificar aquests documents en una sola recerca es fa:

RF NU1,NU2,NU3,NU4...

la qual serà ja una etapa de recerca referenciable globalment amb el número que li correspongui.

Una vegada s'ha fet la recerca i s'han seleccionat els enregistraments desitjats, es procedeix a la visualització de la informació amb la finalitat de recollir-la en un arxiu. Aquesta descàrrega de la informació es fa directament pel fet de treballar en Framework, tot s'acumula en una finestra anomenada "COMUNICACIONS".

No obstant, es pot prendre alguna precaució per facilitar el resultat de la descàrrega i evitar l'aparició de missatges que, a més de fer més lent el procés en demanar repetides confirmacions, més tard caldria esborrar.

Si no es pren cap precaució cada vint-i-tres línies aproximadament la visualització s'atura i la pantalla presenta el missatge: "Continuar la visualització (S/N)", el qual necessita ser contestat i resta intercalat al conjunt de la informació que s'està descarregant. Posteriorment, s'hauran de localitzar totes les seves ocurrències i procedir a esborrar-les, juntament amb els salts de línia que l'acompanyen per recompondre el text dels enregistraments.

Aquest problema pot ser evitat si s'activa l'ordre de presentar les dades amb un nombre de línies molt elevat. Això s'ha de fer prèviament a la visualització definitiva amb la qual es pretén captar tota la informació d'interès (no a aquelles visualitzacions que són d'inspecció dels enregistraments trobats per confirmar que, efectivament, són els desitjats).

La sintaxi d'aquesta ordre és:

M:OP NL 1000

és a dir, activar l'opció **Nombre de Línies** amb valor 1000.

Posteriorment, si es desitja continuar la recerca d'enregistraments nous convé restaurar el nombre de línies habitual:

M:OP NL 20

A continuació, es procedeix a visualitzar de forma completa -el catàleg per defecte presenta tots els camps- els documents cercats i que estem segurs que satisfan les nostres necessitats. Per exemple,

M:VI ET 5

Una vegada s'acaba la connexió, la finestra "COMUNICACIONS" conté tota la informació, fins i tot aquella que correspon als missatges de control de la connexió i a les recerques.

Convindrà, per tant, procedir a esborrar tot el que no sigui el text estricte dels enregistraments que interessava descarregar. Es canvia el nom de la finestra i es desa al disc.

3. 4 INFORMACIÓ SOBRE EL SISTEMA

Existeix una "Guia de l'usuari de Mistral" amb una descripció detallada i exemples de tots els procediments accessibles, a la qual haurà d'adreçar-se qui tingui necessitat de més informació. Igualment, existeix un "Promptuari" de consulta a Mistral.

El procediment

M:ME

ofereix una llista de tots els procediments disponibles. Pot obtenir-se informació sobre ells fent

M:SO

seguit eventualment del nom del procediment del qual es demana informació.

3. 5 INFORMACIÓ SOBRE LES BASES

A) BASES EXISTENTS

Es pot conèixer les bases existents amb

M:BA

i elegir una d'elles entrant simplement el seu número, malgrat que el missatge indiqui una altra cosa.

Vegeu també la secció 6.1 de la "Guia de l'Usuari".

B) ESTRUCTURA D'UNA BASE

Els camps que integren les bases figuren en la documentació específica de les mateixes.

Però poden consultar-se des de Mistral fent:

M:CA

que llista els camps i el seu tipus;

M:CA CA

que llista els catàlegs de camps (agrupacions predeterminades per a la visualització), mentre que

M:CA nom d'un catàleg

ofereix els camps que l'integren.

Per tal d'interpretar la terminologia que es fa servir en aquests llistats cal adreçar-se a la "Guia de l'Usuari de MISTRAL", seccions 1, 7.1 i 4.1.

3. 6 ASPECTES FORMALS

Durant una sessió amb Mistral, l'usuari escriurà tres tipus de missatges al teclat:

- comandaments. Sempre comencen per M:
- noms de camps i de lèxics. Van precedits de:
- termes de recerca.

Tots ells poden entrar-se indistintament amb majúscules o minúscules. No està permès emprar caràcters accentuats, l'ela geminada o la c trencada. Per a més detalls sobre la tipografia i sobre altres situacions, cal consultar la secció 2.1 de la "Guia de l'Usuari".

Existeixen diverses opcions de treball relatives al diàleg amb el sistema durant la recerca, que són exposades a la "Guia de l'Usuari" secció 6.4. En aquestes planes se suposarà les opcions implícites.

3. 7 RECERCA

És el conjunt de passos, organitzats com a seqüència de preguntes i operacions, que cal fer per tal d'obtenir la informació continguda a la base corresponent als criteris de selecció de l'usuari.

La recerca s'organitza en etapes que vénen numerades seqüencialment. Cada etapa que té resultats crea un conjunt de recerca que és referenciat des d'aquest moment pel seu número.

La recerca és el procediment implícit i es pot escriure directament a continuació del prompt "?".

Una pregunta és una expressió lògica formada eventualment per:

- termes (paraules, expressions, xifres),
- números de conjunts anteriors,
- operadors lògics,
- operadors de separació,
- noms de lèxics o camps,

A) TERMES

Si tots els caràcters que componen el terme són coneguts aquest s'escriu directament.

Si no ho són, hi ha dos símbols per indicar-ho:

+ trunca un terme per la dreta.

? emmascara un caràcter.

Hi trobareu més informació a la "Guia de l'Usuari", secció 3.1.1.

B) OPERADORS LÒGICS

Necessiten dos operands. Pel que fa al document són:

O presència d'un dels dos operands.

I presència dels dos operands.

XCPT presència del primer operand i absència del segon.

C) RESTRICCIONS

Quan es vol trobar un terme en un camp concret es fa **seguint** el terme per

:nom_del_camp

Hi trobareu més informació a la "Guia de l'Usuari", secció 3.1.3.

D) EL RESULTAT D'UNA RECERCA

Si la pregunta no conté truncaments, màscares ni termes que es troben en diversos camps la resposta és el número de documents que satisfan la pregunta.

En cas contrari, per a cada terme hi ha una llista numerada amb totes les variants del terme segons els caràcters amagats o els camps a què pertany i sobre aquesta llista es pot fer:

T TOT per acceptar tota la llista.

T Tn per acceptar el de lloc n.

N per abandonar la selecció.

Quan s'abandona la selecció els termes triats s'agrupen amb l'operador O per constituir un nou conjunt de recerca.

Hi trobareu més informació a la "Guia de l'Usuari", secció 3.1.4.

E) RECERQUES NUMÈRIQUES

En un camp numèric o de dates es pot fer una recerca per comparar dos valors. La forma de fer-ho és:

RR /nom_del_camp >valor inferior< valor superior

El format de les dates és AAAA/MM/DD. Si només hi ha any és AAAA, i si només hi ha any i mes, AAAA/MM.

Hi trobareu més informació a la "Guia de l'Usuari", secció 3.1.5.

3. 8 VISUALITZACIÓ

La visualització dels documents continguts en un conjunt de recerca es fa amb el procediment **M:VI**, que mostra els documents del darrer conjunt, o amb **M:VI ET n** que mostra els documents corresponents a l'etapa n.

Aquest comandament mostra els camps inclosos al catàleg implícit. També es pot fer seguint:

CO mostra els documents complets.

nom_d'un_catàleg mostra els camps d'aquest catàleg.

És possible visualitzar només un nombre concret d'enregistraments del conjunt seleccionat en una recerca. És a dir, si una recerca ofereix 200 documents trobats, es poden visualitzar només 5, els primers, de la forma següent: **M:VI 5**.

També és possible seleccionar directament un o més camps per tal de visualitzar-los encara que no estiguin englobats en un catàleg de visualització i al marge d'aquests. Per exemple:

```
Procediment o etapa de recerca  9
?m:vi :ti :au
TI: El subtil art d'atrapar la llum
AU: Wolf, Pierre-Etienne; Akkermans, Eric;
    Maret, Georg
TI: Sobre les distorsions o imatges
    deformades que produeixen els cossos
    reflectants esfèrics
AU: Walker, Jearl [autor]; Vilardell, J.
    [traductor]
TI: Aerogels
AU: Fricke, Jochem
```

Hi trobareu més informació a la "Guia de l'Usuari", secció 4.2.

3. 9 AJUTS A LA RECERCA

3. 9 1 CONSULTA DEL LÈXIC

En el cas de no conèixer exactament el terme que figura al thesaurus és més útil fer una recerca sobre el lèxic i obtindrem el llistat de la secció del lèxic que es relaciona alfabèticament amb el terme entrat. Es pot recòrrer la llista obtinguda amb les opcions d'**Avançar** i **Retrocedir**, elegir-ne termes amb T Tn (vegeu 5.5) i aturar la selecció amb N. Més informació a la "Guia de l'Usuari", secció 5.1.

Una vegada tenim en pantalla el terme exacte que ens interessa, es pot demanar l'accés al thesaurus.

Això es fa M:LE terme, per exemple

```
?M:LE HISTÒRIA DE CA*
       DOCS   RELACIÓ
T1     6      HISTÒRIA D'AMOR :DT
T2     0    * HISTÒRIA D'EGIPTE :DT
T3     0    * HISTÒRIA D'ESPANYA :DT
T4     3      HISTÒRIA D'EUROPA :DT
T5     1      HISTÒRIA D'UNA NISSAGA :ID
Terme desconegut: HISTÒRIA DE CA*
T6     17   * HISTÒRIA DE CATALUNYA:DT
T7     84     HISTÒRIA DE CATALUNYA :ID
T8     14   * HISTÒRIA DE GRÈCIA :DT
T9     1      HISTÒRIA DE GRÈCIA :ID
T10    1      HISTÒRIA DE L'AGRICULTURA :ID
T11    55   * HISTÒRIA DE L'ART :DT
T12    1      HISTÒRIA DE L'AUTOMÒBIL :DT
T13    1      HISTÒRIA DE L'EAO :ID
T14    2    * HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ :DT
Avan. (A n)/Retroc. (R n)/Triar (T Tn)/
Thesaurus (TH Tn)/Parar selecc. (N)
```

Els asteriscs que es veuen a la tercera columna indiquen que aquest descriptor té relacions ja siguin de thesaurus o de grup.

Cal fixar-se en les indicacions finals sobre el que es pot fer a continuació. Com que en el nostre cas ens interessa la consulta del thesarus, seguirem la següent forma per veure la xarxa de relacions d'un descriptor triat, per exemple

T3: HISTÒRIA D'ESPANYA:

```
?TH T3
       DOCS NIVELL
       T1   0      HISTÒRIA D'ESPANYA
TA     T2   0    1 HISTÒRIA PER ÀREES
                   GEOGRÀFIQUES
TE     T3   0    1 AL-ANDALUS
       T4   0      EDAT MODERNA ESPANYOLA
       T5   0      COLONITZACIÓ GREGA
       T6   0      SEGLE XIX ESPANYOL
       T7   0      SEGLE XX ESPANYOL
TR     T8   1    1 GUERRA DE SUCCESSIÓ
       T9   17     HISTÒRIA DE CATALUNYA
       T10  0      CELTIBERS
       T11  0      ROMANITZACIÓ
       T12  1      CACIQUISME
Triar /Parar selecció (N)
```

Per seleccionar enregistraments on figura un descriptor concret s'escriu la T (Triar) i a continuació el número del descriptor, també precedit d'una T:

```
?T T12
***13*** resultat: 1
Triar /Parar selecció (N)
?N
```

En acabar la selecció sobre el thesarus es retorna a la selecció sobre el lèxic inicial, la qual també s'ha d'aturar:

```
      DOCS RELACIÓ
T1    6      HISTÒRIA D'AMOR :DT
T2    0   *  HISTÒRIA D'EGIPTE :DT
T3    0   *  HISTÒRIA D'ESPANYA :DT
T4    3      HISTÒRIA D'EUROPA :DT
T5    1      HISTÒRIA D'UNA NISSAGA :ID
Terme desconegut: HISTÒRIA DE CA*
T6    17  *  HISTÒRIA DE CATALUNYA:DT
T7    84     HISTÒRIA DE CATALUNYA :ID
T8    14  *  HISTÒRIA DE GRÈCIA :DT
T9    1      HISTÒRIA DE GRÈCIA :ID
T10   1      HISTÒRIA DE L'AGRICULTURA :ID
T11   55  *  HISTÒRIA DE L'ART :DT
T12   1      HISTÒRIA DE L'AUTOMÒBIL :DT
T13   1      HISTÒRIA DE L'EAO :ID
T14   2   *  HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ :DT
Avan. (A n)/Retroc. (R n)/Triar (T Tn)/
Thesaurus (TH Tn)/Parar selecc. (N)
?N
```

3. 9. 2 ÚS DEL THESAURUS

A) Què és un thesaurus?

Un thesaurus és un vocabulari tancat, controlat formalment i estructurat temàticament on un conjunt de termes, unívocs i normalitzats, mantenen una xarxa de relacions semàntiques entre ells. Aquests termes són expressions de llenguatge natural formades per una o més paraules anomenades descriptors, que permeten referenciar sense ambigüitats els temes tractats en un document.

Les relacions semàntiques definides al thesaurus poden ser de jerarquia, d'associació (o de proximitat no jeràrquica) i de sinonímia:

EP: "empreu per...". Referencia sinònims NO preferents o formes que cal evitar per la seva ambigüitat, polisèmia o ús poc freqüent. Aquesta relació és simètrica

TA: "terme ampli". Referencia hiperònims o conceptes jeràrquicament més generals. També es fa servir per a la relació partitiva entre un conjunt i els seus components.

TE: "terme específic". Referencia hipònims o conceptes jeràrquicament més específics. També es fa servir per a la relació partitiva entre un component i el conjunt que l'inclou.

TA i TE estableixen el que s'anomena relacions jeràrquiques,les quals són inverses i s'impliquen entre elles. Amb aquestes relacions es construeix l'arbre jeràrquic de descriptors, que és el nucli de l'estructura del thesaurus.

TR: "terme relacionat". Referencia qualsevol altra relaciósemàntica no jeràrquica: agent, instrument, lloc, material, causa, efecte, antonímia, origen, coexistència, proximitat semàntica... Aquesta relació és simètrica.

La correspondència entre les diferents relacions és la següent:

Si A és TA de B, llavors B és TE de A.

Si A és TE de B, llavors B és TA de A.

Si A és TR de B, llavors B també és TR de A.

Si A és EP de B, llavors B és també EP de A.

B) Consulta del thesaurus d'un terme

La consulta del thesaurus ens ofereix la xarxa de relacions, jeràrquiques i semàntiques, d'un terme concret fins al primer nivell. Si es coneix el terme que interessa inspeccionar es pot consultar directament el thesaurus amb la sintaxi M:TH terme :CAMP, la qual oferiria la següent informació,

en el cas del thesaurus del camp DT (descriptors temàtics) de la base SINERA:

```
      Procediment o etapa de recerca  7
      ?M:TH AIGUAMOLLS :DT
          DOCS NIVELL
      T1   9      AIGUAMOLLS
TA    T2   0    1 FORMES TERRESTRES
TE    T3   0    1 AIGUAMOLL
      T4   0      MARJALS
      T5   0      PANTANS
      T6   0      SOTS
TR    T7   1    1 AIGUA DE SUPERFÍCIE
      T8   3      ECOSISTEMES AQUÀTICS
      T9   2      BASSALS
      T10  0      AIGUA ESTANCADA
      T11  0      MANGLARS
      T12  0      AIGUES MORTES
      T13  0      TOPOGRAFIA DE LES AIGÜES
Triar /Parar selecció (N)
```

* La primera columna presenta les etiquetes de relació, les línies que segueixen a cada etiqueta fins a la següent contenen els diferents termes lligats al terme principal amb aquesta relació. Per exemple: AIGUAMOLL, MARJALS, PANTANS són termes específics (TE) del principal (AIGUAMOLLS).

* La segona columna presenta una numeració consecutiva per tal de poder triar després un d'aquests descriptors.

* La tercera columna presenta el nombre de documents on es troben aquests descriptors. Quan indica 0 vol dir que només figura en el thesaurus però no en cap enregistrament.

* La columna següent indica el nivell de la relació, en aquest cas és el primer nivell.

* L'expressió final "Triar / Parar selecció (N)" indica que podem triar un d'aquests descriptors, és a dir, els enregistraments on el podem trobar. Aquesta possibilitat només té sentit en aquelles línies on la tercera columna té un valor superior a 0. Per exemple, es tria el descriptor BASSALS (escrivint la lletra T i el número del descriptor que interessa, també acompanyat per una altra T) que apareix en dos documents i després s'atura la selecció:

```
?T T9

*** 7*** resultat:      2

Triar /Parar selecció (N)

?N
```

A continuació es visualitzen aquests dos enregistraments:

```
?M:VI ET 7
NU : IGIS0019
CR : itinerari natural
TI : Zona d'estanys d'aigua dolça dels
       aiguamolls de l'Alt Empordà
ED : Departament d'Agricultura, Ramaderia i
       Pesca
NS : Aiguamolls de l'Alt Empordà [NU:
       IGSI0007]
NI : Estudi de la flora, fauna i paisatge
CA : Es realitza el recorregut amb
       l'acompanyament d'un guia, amb la
       possibilitat prèvia de visualitzar
       un audiovisual. La visita té una
       durada de quatre hores. Es recomanen
       grups de 20 persones. El preu és de
       200 pessetes per  persona els dies
       feiners i de 375 els festius. És obert
       tot l'any
LO : Castelló d'Empúries
DI : Centre d'informació El Cortalet.
       Castelló d'Empúries, carretera a
       Sant  Pere Pescador. Cal trucar al
       telèfon 972-250322 i demanar per
       Josep Espigule  o bé Xesc Compte
DE : didàctic; investigació; treball esco-
       lar
DT : aiguamolls; flora; fauna; paisatge;
       aigua dolça; estanys
DN : EGB; BUP; FP
ID : aus migratòries
RE : Itinerari per la zona dels estanys
       d'aigua dolça dels aiguamolls de
       l'Alt Empordà. Al llarg de les quatre
       hores de la visita se'n fa un estudi
       dels aspectes
 Continuar visualitzant (S/N) ?
```

C) Modificació del mode operatiu del thesaurus

Només algunes de les relacions possibles del thesaurus estan activades per defecte quan accedim a MISTRAL. Normalment estaran actives les relacions de sinonímia i de grup (aquesta permet la recerca per qualsevol de les paraules, no buides, que componen un descriptor. Per exemple "Història de la música" es podria trobar tant si es fa la recerca pel terme HISTÒRIA com pel terme MøSICA). En canvi, les de jerarquia no estan actives.

Aquesta forma d'activació de la recerca assistida per thesaurus pot ser modificada en qualsevol moment per l'usuari.

Primer és convenient inspeccionar l'estat de la qüestió:

```
M:EN     presenta l'entorn de treball
         del thesaurus
         DO TO           Tots els dominis
         DA TO           Totes les dates
         RE     GRUP 1   Activats     en
                         recerca les rela-
                         cions de grup (les
                         de  sinonímia  són
                         implícites)
           DS   TH   EP   1  Actives  en
                     TA   1  visualització
                     TE   1  aquestes
                     GRUP 1  relacions
                     TR   1
```

A continuació es pot procedir a modificar aquest entorn:

M:RE EP TE 4 TA 2 TR

amb la qual cosa s'activen les relacions de sinonímia, de jerarquia en sentit descendent fins al nivell 4, en sentit ascendent fins al nivell 2 i les de relació.

A continuació, es comprova que, efectivament, els valors són els desitjats amb

```
M:EN
           DO TO
           DA TO
           RE      EP
                   TA 2
                   TE 4
                   TR
             DS         TH  EP    1
                            TA    1
                            TE    1
                            GRUP  1
                            TR    1
```

Això vol dir que si cerquen el terme GEOMORFOLOGIA, el sistema documental ens donarà com a resultat no només els enregistraments on aparegui explícitament aquest terme sinó també tots aquells on es puguin trobar el seus termes específics fins al nivell 4, per exemple: TOPOGRAFIA, FORMES TERRESTRES, AIGUAMOLLS, MARJALS, i els seus superiors fins al

nivell 2, per exemple: CIÈNCIES DE LA TERRA, CIÈNCIA I TECNOLOGIA.

El format de visualització del thesaurus no ha estat modificat amb l'operació anterior. Per tal de canviar la presentació en pantalla de les relacions entre els termes (quan s'executa la instrucció M:TH terme) cal escriure, per exemple, el següent:

M:RE TH TE 5 TA 3

Això vol dir que quan es visualitzin les relacions d'un terme del thesaurus (amb M:TH terme) només es mostraran les relacions jeràrquiques en sentit descendent (TE) i ascendent (TA), en la profunditat indicada (5 i 3 respectivament) i precisament en aquet ordre.

D) Estratègies de recerca

Presentem a continuació un esquema d'una estratègia de recerca de les moltes possibles, fent servir com a exemple la base SINERA.

Imaginem que ens interessa cercar informacions sobre **art medieval**. En primer lloc, es podria cercar el terme que directament ha suscitat el nostre interès, amb la previsió que la resposta no sigui totalment satisfactòria. Per tant demanaríem: ART MEDIEVAL

Si la recerca hagués trobat enregistraments amb aquest descriptor es visualitzarien en un format ràpid, amb poca però significativa informació, per tal d'esbrinar si els documents trobats són del nostre interès i si són suficients.

En segon lloc, podem suposar que existeixen documents que ens poden interessar però que no tenen explícitament el terme ART MEDIEVAL com a descriptor. Per tant, caldria servir-se de l'ajuda que ens proporciona el thesaurus.

No obstant, primer cal assegurar-se que aquest terme forma part del thesaurus, amb una consulta com la indicada més amunt (M:TH ART MEDIEVAL :DT). Cas de no existir es faria una recerca sobre lèxic (M:LE ART+) per trobar un terme aproximat o equivalent i després el corresponent sobre thesaurus fins assegurar-se que el terme triar pertany a aquest.

A continuació cal activar les relacions del thesaurus per trobar documents amb termes propers (més generals o més concrets o relacionats, segons la relació del thesaurus que s'activi) al que ens interessa. Per exemple, activar les relacions jeràrquiques en direcció als termes amplis en els propers cinc nivells i també cincs nivells en la direcció dels termes específics.

3. 9. 3 REVISIÓ DE LES ETAPES ANTERIORS

Amb el procediment

M:HI

es poden veure totes les etapes prèvies. Quan aquestes procedeixen d'una operació de selecció

pot haver-hi ambigüitat en la descripció del procediment:

M:HI DE n

permet veure les etapes a partir de l'n-sima.

Hi trobareu més informació a la "Guia de l'Usuari", secció 5.3.

4 ANNEXOS: DESCRIPCIÓ DE LES BASES

4.1 Base de recursos educatius: SINERA

4.1.2 Introducció

La base de dades SINERA -"Sistema d'Informació Educativa i de Recursos per a l'Aprenentatge"- conté informació referencial sobre recursos per a l'ensenyament i l'educació en un sentit ampli d'aquest terme, amb l'objectiu de satisfer gran part de les àmplies necessitats d'accés i d'obtenció d'informació dels professors dels ensenyaments primari i secundari de Catalunya, relacionades amb l'exercici de la seva professió.

La base SINERA cobreix un ampli ventall de recursos tant per la seva temàtica com pel seu format o mitjà material de suport, sobre qualsevol àrea del currículum.

Els recursos que pot incloure SINERA són dels tipus següents: llibres, revistes, articles, dossiers, enregistraments de so, enregistraments visuals, multimèdia, objectes, murals, mapes, software, objectes artístics, llocs per visitar, locals, entitats, institucions, materials d'avaluació, etc.

Una possibilitat de consulta de tipus local -sense emprar les telecomunicacions- consisteix en la descàrrega de part dels enregistraments al disc del microordinador i el tractament i recerca locals amb el software documental Micro-Questel.

4.1.2 Estructura d'indexació

CODI	CONTINGUT	INDEXACIÓ
NU	referència	sí
CR	classe recurs	sí
TI	denominació	no
TO	denominació original	no
AU	autor	sí
AF	afiliació	no
ED	editor	sí
TR	títol revista	sí
DA	data	sí
LL	llengua	sí
NS	nivell superior	no
NI	nivell inferior	no
LO	localització	sí
CA	característiques	no
IA	identificació	no
DI	disponibilitat	no
DE	descriptors d'enfocament	sí
DT	descriptors temàtics	sí
DN	descriptors de nivell	sí
DC	descriptors cronològics	sí
ID	identificadors	sí
RE	resum	no
DD	dades de l'enregistrador	no

Els camps controlats per thesaurus, consultables i activables durant la recerca són els següents: CR (Classe de Recurs), LL (llengua), LO (localització), DE (descriptors d'enfocament), DN (descriptors de nivell) i DT (descriptors temàtics).

4. 1. 3 Definició dels camps

Camp 1.NU: Número d'identificació intern al sistema documental.

Camp 2.CR: Classe de recurs, quant a la seva forma exterior.

Camp 3.TI: Denominació del recurs en llengua catalana.

Camp 4.TO: Denominació del recurs en la seva llengua original.

Camp 5.AU: Autor/s i col.laboradors diversos.

Camp 6.AF: Afiliació. Entitat o organisme en el marc del qual es desenvolupa normalment l'activitat de l'autor o autors.

Camp 7.ED: Editor. Entitat/s responsable/s de la publicació o l'existència material del recurs.

Camp 8.TR: Títol revista, si el recurs és un article o una revista.

Camp 9.DA: Data de publicació.

Camp 10.LL: Llengua, una o més, en què s'expressa el recurs.

Camp 11.NS: Nivell superior. Sèrie, col·lecció o zona en què s'integra el recurs.

Camp 12.NI: Nivell inferior. Unitats informatives significatives que componen el recurs.

Camp 13.CA: Característiques físiques del recurs.

Camp 14.LO: Localització. Ubicació geogràfica dels recursos que tinguin una seu fixa i no transportable.

Camp 15.IA: Identificació administrativa. Referència o codi en qualsevol sistema de classificació o ordenació.

Camp 16.DI: Disponibilitat del recurs i formes d'accedir a ell.

Camp 17.DE: Descriptors d'enfocament segons la perspectiva i la forma del recurs.

Camp 18.DT: Descriptors temàtics controlats pel thesaurus.

Camp 19.DN: Descriptors de nivell de l'audiència per la qual és adequat el recurs.

Camp 20.DC: Descriptors cronològics sobre els quals el recurs aporta informació.

Camp 21.ID: Identificadors temàtics no inclosos al thesaurus.

Camp 22.RE: Resum descriptiu del contingut i la seva significació.

Camp 23.DD: Dades de la persona o servei responsable de la introducció de les dades dels camps anteriors.

4. 1. 4 Exemples

NU: 002

CR: Mapa mural

TI: La Península Ibèrica durant els segles XVI-XVII

TO: La Península Ibérica durante los siglos XVI-XVII

AU: Roig Obiol, Joan [text]; Instituto Cartográfico Latino [cartografia]

ED: Vicens Vives; Barcelona

DA: 1984

LL: castellà

NS: murales históricos número 8

CA: Paper plastificat. Enrotllable. Reversible. 88 x 130 centímetres. Color

IA: dipòsit legal B 40426-1984

DE: didàctica

DT: Espanya; història; economia; demografia; comunicacions; comerç; migracions; minories ètniques; moriscs

DN: vuitè d'EGB; BUP; FP

DC: 1500 anterior; 1699 posterior

RE: Mapa mural històric que representa l'Espanya del segles XVI i XVII. Conté informació gràfica sobre l'economia, la demografia, les comunicacions, el comerç i la localització de les minories ètniques. A l'altra cara del mapa n'hi ha un altre que representa l'Europa de la Reforma [NU: 023].

NU: 03

CR: vídeo

TI: La Segona Guerra Mundial

AU: Northedge, Fred [assessor històric]; Saxon, Barbara [documentació cinematogràfica]

ED: BBC; Gran Bretanya; Fundació Serveis de Cultura Popular; Barcelona

LL: anglès; català; alemany

NS: Vídeos educatius 55.17.2

NI: Quatre episodis: 1 El preu de la pau. 2 Gran Bretanya, sola. 3 De Pearl Harbor a Hiroshima. 4 Destinació Berlín

CA: VHS; 20 minuts cada episodi; blanc i negre; subtítols i veu en off en català; guia didàctica

DI: Cooperativa Abacus [distribució]. Col·legi de Doctors i Llicenciats [préstec]

DE: analític; explicatiu; introductori

DT: documental; història; Europa; Segona Guerra Mundial; nazisme; Alemanya; França; Gran Bretanya; Rússia; Estats Units; Japó; Hitler; Chamberlain

DN: EGB Cicle Superior; BUP; COU; FP; professorat

DC: 1930 anterior; 1945 posterior

RE: Introducció a les relacions internacionals de la dècada dels anys trenta i guia per seguir el camí que portarà a la Segona Guerra Mundial, el seu desenvolupament i les darreres fases de la guerra fins la marxa dels aliats cap a Berlín. El vídeo està constituït per documents fílmics de l'època, amb el so i les veus originals i subtitulat en català. Una veu en off, també en català, fa de fil conductor de la narració històrica.

NU: 05

CR: Itinerari natural

TI: La Fageda d'en Jordà

ED: Camp d'Aprenentatge de la Garrotxa [NU: 037]

NS: Olot; Garrotxa

LO: Olot; Garrotxa

DI: carreteres CC-152 CC-153 CC-150 GE-524 GE-522. Entre Olot i Santa Pau

DE: científic; recreatiu; natural

DT: Catalunya; Garrotxa; Olot; vegetació; bosc; geologia; fagedes; Girona; recol·lecció de mostres; geografia

DN: EGB Cicle Superior

RE: Característiques i hàbitat del faig. Condicions ambientals, sòl i substrat geològics. El sotabosc i les clarianes. El Camp d'Aprenentatge edita un Quadern de Treball [NU: 041] com a material de suport per als alumnes.

4. 2 Base d'història i cultura catalanes: 1000 ANYS

4. 2. 1 Introducció

La base documental 1000ANYS és el resultat de la participació d'equips d'alumnes i professors en el Joc del Mil·lenari, organitzat pel PIE durant el curs 1989-90. Aquest joc va consistir fonamentalment a preparar enregistraments documentals i preguntes sobre la història i la cultura de Catalunya.

Tots els enregistraments estan referits a elements històrics rellevants del primer mil·lenari de la història de Catalunya, entre els anys 988 i 1989. Les fitxes són de sis tipus: fets històrics, llocs, art i monuments, personatges, institucions i projecció externa.

4. 2. 2. Estructura d'indexació

Codi	Camp	Indexació
NÚM:	Numeració	Si
TIPUS:	Tipus d'ítem	Si
EQUIP:	Signatura	No
NOM:	Nom	Si
NOM2:	Àlias	Si
TEXT :	Text	No
OBRES:	Obres, arts i monuments	Si
DATES:	Cronologia	Si
GENT:	Persones	Si
LLOCS:	Llocs	Si
FETS :	Fets	Si
INST :	Institucions	Si
ÈPOCA:	Època	Si
TEMES:	Descriptors	Si
GEC:	Referència	No
BIBL:	Bibliografia	No

4. 2. 3 Definició dels camps

Camp 1. NÚM: Numeració interna al sistema documental.

Camp 2. TIPUS: Tipus de l'enregistrament (de fets, llocs, etc.).

Camp 3. EQUIP: Signatura o nom complet de l'equip que ha fet la fitxa.

Camp 4. NOM: Denominació principal per la qual es coneix l'ítem.

Camp 5. NOM2: D'altres denominacions, pseudònims o noms pels quals també es coneix l'ítem descrit.

Camp 6. TEXT: Text. Síntesi de la vida, història o desenvolupament de l'ítem.

Camp 7. OBRES: Obres, arts i monuments amb els quals està associat l'ítem.

Camp 8. DATES: Cronologia. Dates més significatives de la història o vida de l'ítem descrit.

Camp 9. GENT: Persones associades a l'ítem descrit.

Camp 10. LLOCS: Llocs amb què està associat l'ítem descrit.

Camp 11. FETS: Fets amb què està associat l'ítem descrit.

Camp 12. INST. Institucions amb què està associat l'ítem descrit.

Camp 13. ÈPOCA: Època en què va transcórrer la vida o història del tòpic descrit.

Camp 14. TERMES: Temes o conceptes associats a la vida, la trajectòria o el desenvolupament de l'ítem descrit.

Camp 14. GEC: Referència exacta on apareix esmentat l'ítem descrit a la Gran Enciclopèdia Catalana.

Camp 15. BIBL: Bibliografia bàsica sobre el tema descrit.

4. 2. 4 Exemples

NUM: EPIE11PS

TIPUS: personatges

EQUIP: Programa d'Informàtica Educativa

NOM : Claris i Casademunt, Pau

NOM2 :

TEXT : Va néixer a Barcelona. Es doctorà en dret civil i canònic entre 1604 i 1611. Fou nomenat canonge de la diòcesi d'Urgell l'any 1611. Elegit com a representant del braç eclesiàstic a les Corts de 1626 i de 1632, defensà els privilegis eclesiàstics davant les pretensions reials d'augmentar l'extorsió fiscal. Encapçalà l'oposició al bisbe reialista de la Seu, Pau Duran. Pau Claris fou elegit per insaculació president de la Generalitat per al trienni 1638-1641. L'enfrontament de la Generalitat amb les autoritats reials esclatà a conseqüència de l'empresonament del diputat Tamarit i del saqueig de Santa Coloma de Farners i Riudarenes pels terços reialistes. La revolta social contra els terços, encetada l'hivern del 1639-40, culminà en el Cor-

pus de Sang del juny de 1640. Claris aconseguí la promesa d'ajut militar de França l'octubre del 1640. El 16 de gener del 1641 es proclamà la República catalana que solament va durar una setmana. Davant el perill d'invasió castellana, Pau Claris hagué de reconèixer Lluís XIII de França com a comte de Barcelona. L'exèrcit franco-català derrotà les tropes castellanes a Montjuïc el 26 de gener del 1641. Pau Claris morí un mes després d'aquesta victòria.

OBRES: La major part dels retrats de Claris són reproduïts al llibre de R. García Cárcel. Hi ha una estàtua feta per Rafael Atxé al Saló de Sant Joan, avui Avda. Lluís Companys (Barcelona)

DATES: 1586/01/01 naixement; 1638 elegit president; 1641/02/27 mort

GENT : comte duc d'Olivares; Lluís XIII; Duran, Pau; Tamarit, Francesc de

LLOCS: Barcelona; Santa Coloma de Farners; Riudarenes; Montjuïc

FETS : Corts de 1626; Corts de 1632; saqueig de Santa Coloma de Farners; Corpus de Sang; batalla de Montjuïc; proclamació de la República catalana

INST : Diòcesi d'Urgell; Corts; Generalitat; monarquia espanyola; monarquia francesa

ÈPOCA: regnat de Felip IV; Guerra dels Segadors

TEMES: delmes; privilegis eclesiàstics; relacions Catalunya-Espanya; allotjaments militars; terços; revoltes populars

GEC : pp. 211-212, vol 5, 1a edició.

BIBL : Ricard García Cárcel. "Pau Claris. La revolta catalana" Ed. Dopesa, Barcelona, 1980. Conté una extensa bibliografia.

Rovira i Virgili, Antoni. "Pau Claris. Estudi biogràfic i històric", Barcelona, Associació protectora d'Ensenyança Catalana, 1922.

NUM: EPIE16FS

TIPUS: fets

EQUIP: Programa d'Informàtica Educativa

NOM : Els fets de Solivella

NOM2 :

TEXT : Solivella, petita població de la Conca de Barberà, presentà l'índex més elevat de mortalitat (un 8% de la població) de Catalunya per assassinats polítics durant la Guerra Civil. A diferència d'altres pobles de la comarca, les dretes de Solivella es preparaven per a la insurrecció abans del febrer de l'any 1936. Mentre el proveïment d'armes va ser a càrrec de Josep Palau i Solé, cap del Requeté de Solivella, Mossèn Domenech i Lloberes fou l'ideòleg dels conservadors i qui es preocupà de la instrucció militar dels fills dels propietaris. El 17 de juliol foren detinguts sis joves solivellencs a

Valls quan anaven a donar suport als militars golpistes de Tarragona. Esperançats per la notícia que les columnes militars de Saragossa sortien cap a Lleida i Tàrrega, els propietaris més compromesos es fan forts a dues cases el 23 de juliol: a cal "Pedrol" i cal "Sujeto". Els caps de la insurrecció eren el terratinent Josep Armengol i l'exalcalde Alfons Iglésias. El dia següent, els comitès antifeixistes de la comarca donaren una ràpida resposta a la demanda d'ajut de les autoritats municipals solivellenques, i quasi quaranta camions plens de milicians arribaren al poble. Sota el comandament del guàrdia civil Felipe Molero Bueno, s'aconseguí desbaratar el cop i detenir 15 homes que foren assassinats al mateix poble per milicians d'altres pobles. El franquisme venjarà els 50 solivellencs de dretes morts a la Guerra Civil amb una forta repressió.

OBRES: Hi ha una creu que recorda els solivellencs assassinats el febrer de 1937 (a prop de Sarral).

DATES: 1936/07/23 insurrecció dretana; 1939 inici de la repressió franquista

GENT :

LLOCS: Solivella; Conca de Barberà; Valls; Tarragona

FETS : Revolució de 1936; Alzamiento Nacional

INST : Comitès antifeixistes; Requeté; Guàrdia Civil

EPOCA: Guerra Civil

TEMES: repressió; assassinats polítics; lluita de classes; dretes; insurrecció; propietaris rurals

GEC : z

BIBL : Andreu Mayayo i Artal. "Els fets de Solivella, juliol de 1936", L'Avenç, núm. 79, febrer 1985, pp. 34-39.

4. 3 Base d'activitats de llengua anglesa: ANGLÈS

4. 3. 1 Introducció

Aquest annex ha estat elaborat per Núria Ribera

La base ANGLÈS és una base de dades documental que recull jocs i activitats didàctiques per a la classe d'anglès, que tanmateix poden ser utilitzades -algunes d'elles prèvia adaptació-, a la classe de llengua en general.

Paral.lelament, s'ha elaborat també una versió per a microordinador. Aquesta versió conté set-centes cinquanta activitats, i pot ser consultada als centres sense necessitat de connectar amb la xarxa telemàtica. El programa que gestiona aquesta versió és Micro-Questel. El procediment d'instal.lació i de recerca apareix descrit al manual d'aquest programa.

Aquesta base de dades pretén ser d'utilitat per a professors de tots els nivells d'ensenyament de la llengua anglesa i és per això que recull activitats adreçades a tots els nivells i edats.

4. 3. 2 Estructura d'indexació

CODI	CONTINGUT	TIPUS	ÍNDEX.		
NUM	number	num.	sí		
TIT	title	alfanum.	sí		
TIM	time	alfanum.	sí		
TYP	type	alfanum.	sí		
GRM	grammar	alfanum.	sí		
SKL	skills	alfanum.	sí		
AGE	age	alfanum.	sí		
LEV	level	alfanum.	sí		
ORG	organization	alfanum.	sí		
FUN	functions	alfanum.	sí		
VAR	variations	no			
REF	reference	alfanum.	sí	2	;
PRO	procedure	no	1		

4. 3. 3. Definició dels camps

camp 1.num: number. número d'ordre dins la base.

camp 2.tit: title. títol del joc o activitat.

camp 3.tim: time. durada aproximada de l'activitat.

camp 4.typ: type. tipus d'activitat.

camp 5.grm: grammar. aspectes gramaticals que es practiquen amb un èmfasi especial en el desenvolupament de l'activitat.

camp 6.skl: skills. habilitats del llenguatge que l'activitat en concret permet de practicar.

camp 7.age: age. edat aproximada dels alumnes amb els quals es pot dur a terme l'activitat.

camp 8.lev: level. nivell de coneixement de la llengua necessari per a dur a terme l'activitat.

camp 9.org: organization. organització necessària a l'aula, quant a distribució dels alumnes.

camp 10.fun: functions. classificació de les activitats segons les funcions del llenguatge que intervenen en la seva realització.

camp 11.var: variations. variacions possibles respecte a les indicacions descrites al camp procedure.

camp 12.ref: reference. font de la qual procedeix l'activitat.

camp 13.pro: procedure. descripció de l'activitat pròpiament dita, tant extensament com calgui.

4. 3. 4. Orientacions per a la recerca

A la base hi ha jocs i activitats de tota mena: estructurals, comunicatius, de caire humanístic, de repàs d'estructures, de "taula" (bingo, Scrabble, etc.), de relaxació, de lèxic, de conversa, d'observació, i molts altres tipus.

Abans d'iniciar la recerca, és recomanable consultar les llistes de descriptors que figuren al manual

de la base de dades. Aquestes llistes o thesaurus, en concret els dels camps TYP (type), GRM (grammar), i FUN (functions) -els quals inclouen la informació més significativa a l'hora de la recerca- contenen tots els termes possibles per a cada camp.

En el moment d'escollir una activitat només cal fer el recorregut més adient, és a dir, fer una selecció dels paràmetres d'accés que volem donar preferència. Posem per cas que ens interessa una activitat a la qual volem dedicar-hi un quart d'hora:

1) [0 to 15 minutes]

i tenim l a intenció que ens serveixi per donar inici a la lliçó:

2) [ice breaker & warmer]

També estem pensant en un grup d'alumnes de nivell elemental, però amb alguns coneixements de la llengua:

3) [elementary]

Volem que aquest alumnes treballin en groups de 4 o 5:

4) [n groups 4-5 ss]

que vol dìr que ens interessa més el nombre de components de cada grup que no pas el nombre de

grups. A més, voldríem que servís per treballar les funcions de demanar i oferir:

5) [asking; offering]

Finalment des del punt de vista gramatical, voldríem que servís per treballar l'aspecte de preguntes generals del tipus WH-:

6) [questions; WH- questions]

4. 3. 5 Exemples

NUM: 711

TIT: CAR CROSSWORD

TIM: 0 to 15 minutes; 15 to 30 minutes

TYP: lexis; crosswords; party & competition; definition; associating

GRM: semantic field

SKL: reading; writing

AGE: young; adult

LEV: lower intermediate; upper intermediate

ORG: individuals; pair; n groups (3-4 ss)

FUN: interpretation; supposition

VAR: none

REF: TAKE 5; MICHAEL CARRIER AND THE CBT; NELSON-HARRAP '85

PRO: See clues below

CLUES ACROSS

1 Shows how fast you go

5 For safe driving you must be able to ... clearly

6 Is it safe to drive when you very drunk?

7 This stops damage to your car if you bump into something

8 This helps you to start your car in cold weather

11 Holds petrol

12 What this crossword is about

13 Goes round and round

15 Gives electric power

16 American word for petrol

17 Keeps the motor running smoothly

18 Warning to others

22 Use this with the clutch

23 You stop the car with this

24 To gt a licence you must pass a driving ...

25 Keeps the engine running

CLUES DOWN

1 Machine to start the car

2 Motor

3 Before starting, ,switch...

4 The fastest type of road

5 To guide the car you turn the ... wheel

9 The battery produces ... power

10 If you break down you need ... to repair the car

12 To change gear, press down the ...

14 To go backwards is to ...

15 The engine is under the ...

19 You need them to open the doors

20 When you brake you ...

21 When you brake hard on a wet road, you may...

1 o 2 o o 3 4 o o o o + 5 o o
o + o + + 6 o + + + + + o + +
o + o + + + o + 7 o o o o o +
o + o + 8 o o o 9 + + + o + 10
1 o 2 o o 3 4 o o o o + 5 o o
o + o + + 6 o + + + + + o + +
o + o + + + o + 7 o o o o o +
o + o + 8 o o o 9 + + + o + 10
11o o o + + o + o + 12o o + o
o + o + + + 13o o o o + o + o
o + + + 14+ o + o + o + o + o
15o o o o o o + o + o + 16o o
17o o + o +18 o o o o + + + +
o 8 19+ o + 20+ o + o + + 21+
o 22o o o o o o o o 23o o o o
o + o + o + o + + + + + + o +
24o o o o + 25o o o o o + o +

[the (+) stands for a black square; the (o) stands for a white square]

ANSWERS ACROSS

1 speedometer; 5 see; 6 no; 7 bumper; 8 choke; 11 tank; 12 car; 13 wheel; 15 battery; 16 gas; 17 oil; 18 horn; 22 gearstick: 23 brake; 24 test; 25 petrol.

ANSWERS DOWN

1 starter; 2 engine; 3 on; 4 motorway; 5 steering; 9 electric; 10 tools; 12 clutch; 14 reverse; 15 bonnet; 19 keys; 20 stop; 21 skid.

BASE DE DADES DOCUMENTALS